

Anmeldelser

Fisker går i land, Claus Sørensens erindringer II 1910-1930. Bogen er en fortsættelse af de spændende barndoms- og ungdomsoplevelser, som udkom sidste år. Den er ligeledes bearbejdet og tilrettelagt af A. Hjorth Rasmussen og fremtræder i samme smukke udstyr med en rigdom af billeder og er udkommet på Engers Hansens forlag, Esbjerg. Claus Sørensen er nu blevet skipper på egen fiskerbåd. »Fiskeriet var mit liv, det var det herligste og mest spændende arbejde, man kunne tænke sig.« Ja, i sandhed var det spændende og hårdt! Hans dristige og ofte livsfarlige ture og kolossale udbytte blev ligefrem legendarisk og kunne vække misundelse hos andre fiskere. Navnlig under første verdenskrig gav fiskeriet så eventyrlige afregninger, at sagnet endnu snakker om fiskerdrenge, der brugte 100kroner sedler som pålæg på smørrebrødet! Hvad blev det så ikke til for den, der forstod at holde styr på pengene! Men også minesprængninger og forlis hørte med i billedet. Som et eksempel på C. S. forvovenhed skal nævnes, at han gav sig til at fiske under List, hvor tyskerne havde flyvestation og depot for ubåde, han blev opbragt af et krigsskib, men med uhørt dristighed og held stak han af og slap bort! Samtidig spekulerede han i aktieselskaber og på børsen. Arbejdet var dog blevet for hårdt. Sørensen blev syg og måtte 1916 efter lægens påbud gå i land, men ikke for at hvile. Han blev kutterreder, ofte under vovelige tiltag, som da han hentede et knapt færdigbygget, men betalt skib på et fallerende værft, så eksperimenterede han med nye kuttertyper, østersfangst, direkte landinger i England og Hamborg, Islandsfiskeri (hvor broderen S. P. Sørensen må nævnes) og ved forbindelse med dansk-amerikaneren John M. Larsen kom han i besiddelse af isværker. Som den vældige Nimrod, direktøren er, fortæller han sluttelig om jagten og dens glæder, fritid og familieforhold.

Endnu en bog med skumsprøjt og bølgeslag og udgivet af Fiskeri- og Søfartsmuseet og forøvrigt med støtte af Claus Sørensens Fond må nævnes her, nemlig strandfoged *P. Chr. Dahl: Strandinger og Strandingsgods 1796-1923*, ligeledes tilrettelagt af A. Hjorth Rasmussen. Dahl har ejet Gml. Bjerregård på Holmsland Klit mellem hav og fjord. Her har hans slægt levet omtrent siden gården blev bygget 1796. Og det var en strandfogedgård. Her fortælles om de frygtelig mange strandinger, ofte med døden i følge, om kække redningsmænds bedrifter, om spændende og for en landkrabbe særegne begivenheder, og om det eventyrlige liv på den isolerede gård, hvis dagligliv også beskrives, men næppe vil føles »dagligt« af andre end klitboere, strandfogder og redningsmænd! Bogen beretter også noget om Nyminde, Lønne m.m. i vort amt. Dahl bygger delvis på sine dagbøger, strandingsprotokoller og gode hukommelse, og han fortæller jævnt og naturligt. Der er et væld af gode billeder.

Anmeldelser

Alfred Kaaes sidste storværk *Staby sogn*, bekostet udgivet af Stabys sidste sogneråd, er skrevet i Kaaes kendte brede, levende stil, med samme fortællerglæde og prydet med hans fine tegninger, ligesom tilfældet er i den lange række lokalhistoriske arbejder, han var mester for. Vemodigt, at bogen skulle blive hans sidste.

H. N. Skade: Noget om Sejstrups historie i Hunderup sogn. Skade nævner i forordet, at han har valgt at beskrive ikke sognet, men en enkelt landsby, bl.a. for at kunne koncentrere sig om landbrugsforhold og befolkningens slægtsforhold. Og dette mål har han nået på ypperlig måde. Blandt lokale hjælpere fremhæver han lærer J. H. Hyldtoft, »uden hvis medvirken denne bog ikke kunne være lavet.« - Interessante er de to kort, Skade har konstrueret væsentlig på grundlag af oplysninger i markbogen 1683. Iøvrigt falder bogen i to hovedafsnit: Landsbyens forhold i almindelighed og Gårdhistorien. Med vanlig grundighed behandler Skade i 1. afsnit en række forhold bl.a. gaden, tægter, fæstet, birketetinget, udskiftningen, parcellering, financiering af selvejet, skolen, indvandrede slesvigere, bolsmænd og håndværkere, stavnsbundnes flugt, viden 1732, og møllepligt. Der var gårdfællesskab som dengang almindeligt i amtet. Både i den almindelige del og i gårdhistorien vises klart, hvordan fæstet overtages af søn eller svigersøn, hvorved Danske Atlas' oplysning bekræftes, når det skriver: »Eierne har gerne conserveret Børnene ved Stederne efter Forældrene, saa Bøndergaardene i denne Egn med Herskabernes Tilladelse, ere blevne en Art af smaae Stamhuse.« - Gårdhistorien, det vanskeligste at udarbejde, er så kyndigt og indgående beskrevet, at det næppe kan gøres bedre. Netop det mindre område gør det muligt at kunne brede sig, noget, der ikke så godt kan tillades i beskrivelsen af et større sogn. Bogen må være af største interesse for byen, sognet og de mange slægter, der har haft tilknytning til Sejstrup. Den kan vist endnu fås hos lærer J. H. Hyldtoft, Sejstrup, Gredstedbro, for 15 kr.

I *Kuml* 1971 og 72 har *Mogens Bencard* offentliggjort resultaterne af indgående undersøgelser over middelalderfund af stenmørttere og lertøj. I 1971 skriver han om *Middelalderlige stenmørttere i Danmark*. Påfaldende mange af disse sjældne redskaber er fundet i Ribe. De fleste er fremstillet af en art kalksten, der stammer fra egnene omkring Kanalen. Ved hjælp af sammenligning med udenlandsk materiale daterer Bencard dem til 1200-1400 årene. I 1972 kom resultatet af hans studier over *Dansk middelalderlertøj med antropomorf (menneskeformet) dekoration*. Bencard gennemgår alt skårmateriale af denne udførelse, som findes her i landet, indleder og daterer det og bestemmer sluttelig produktionsstedet. Han påviser en gruppe »sydskandinavisk« keramik, hvoraf han dog udskiller en sjællandsk. Gruppen er blevet til under hollandsk påvirkning, men ellers er denne keramik importeret fra udlandet, fra Nordvestfrankrig, England og Holland. Også inden for dette område møder den gamle kultur- og handelsby Ribe med mange fund.

Af *Gyldendals Egnsbeskrivelse* er udkommet 10. bind: *Vestjylland med det nordlige vadehav* under redaktion af *Bent Rying* og *Gre-*

gers A. Jensen, og som i 21 afsnit giver en samlet geografisk-historisk fremstilling af egnen. Det vil her føre for vidt at komme nærmere ind på alle afsnit, men vi kan nævne *Horst Meesenburgs* store og indgående bidrag om *Landskabet* (og vestjyder) også *Kirsten Agerbæks* geniale *Historie* (vestjysk Danmarkshistorie) glæder man sig over, ligeledes *K. Ringgaards* og *Ellen Andersens* lysende klare behandling af henholdsvis Folkemål og Egnstragter, også *Knud Jensens* arbejde om *Overtroens* talrige former og udslag på fremhæves. De andre emner Forhistorien, Herregårde, Religiøse strømninger, Kirker, Byer og Vadehavsområdet er ligeledes behandlet af kyndige medarbejdere. Mange billeder letter tilegnelsen. Lidt irriterende er det dog s. 232 at se egnens maler Chr. Lyngbos tegning af en gemytlig vestjyde tituleret således, at man skulle tro, den skyldes en af Ill. Tidendes tegnere.

Valdemar Andersen har beskæftiget sig med Kristian IVs bryllup med Anna Cathrine 1597, der stod på Haderslevhus. Det har ikke tidligere været meget behandlet i historien. Nu viser Andersen i *Sønderjyske årbøger* 1973, at det ikke kan være gået helt stille af. Det viser de fantastiske dynger af madvarer, som er leveret til det. Fra andre len kom bl.a. 120 tdr. hvedemel, 161 okser og 1.147 lam og 457 sider flæsk. Hertil kommer stærkt forøgede indkøb og leverancer på selve Haderslevhus. Var kvæget end meget mindre dengang og et stort tal mennesker har skullet bispises i mange dage, tør man nok sige, at ingen behøvede at gå sultne fra det bryllup!

I samme årbog er der som sædvanligt meget godt at hente. *H. V. Gregersen skriver om studedrift og toldoprævning i middelalderen langs den sønderjyske hærvej, Dorrit Andersen om Redaktør Nis Petersens erindringer fra Flensborg Avis 1889-1897, G. Japsen om Betragtninger over den danske bevægelse i Nordslesvig, Inger Svane om Vælgerforeningen og de dansksindede nordslesvigers politik 1906-10 og Frants Thygesen om Danmark og Sydslesvigsspørgsmålet efter 1945.* Desuden er der anmeldelser og Noter og nyt.

I *Arv og Eje* 1973 har *S. Fritz* med vanlig kyndighed skrevet om nok en Ribe guldsmed *Jochum Bøttcker* (1745-67) og hans arbejder og oplyser tillige om kunderne.

Peter Beck: Dansk dreng i Sundeved. En kendt sønderjyde, lektor ved Abenrå statsskole i 30 år efter først at have oplevet Vestjylland, tilknyttet Tarm gymnasium, fortæller i denne bog om sin barndom på gården Junkershof i Ullerup. Det var hans bedstefar, som i 1787 købte parcellen Junkerskoppel og der byggede gården, hvis stuehus står endnu. Her fortælles om drengens oplevelse af naturen, om blomsterverdenen ved barndomshjemmet. »Ak, ingensteds er roserne så røde, Ak, ingensteds er tornene så små . . .«. For Beck blev de ikke blot stemningsfyldte minder, de blev livsoplevelse, for »en mængde barndomsoplevelser danner basis for en senere mere udviklet forståelse. Oplevelsens styrke og forundrings-evnen er i ens første leveår meget stor.« Et eksempel: En aprilmorgen skilte drengen sløret, som en påskeblomst, der var under udfoldelse, var ved at sprænge; kort tid derefter sad han ved fade-

Anmeldelser

rens side i kirken og hørte påskeevangeliet: graven sprængt. Denne oplevelse var med til at danne et grundlag for lektorens undervisning i litteratur, i Grundtvigs »Sig mig blomst, hvad vil du her? ... Springer klart af gule lagen livet frem med påskedagen?« - Der fortælles indgående om livet og personerne i det sundevædske sogn, bl.a. om N. L. Feilberg, kendt fra Alslev-Hostrup og V. Vedsted, præst i Ullerup 1847-64, om kirkelige forhold, den nationale spænding, skoletiden, bl.a. vintermorgenen i den uoplyste skolestue i varmen fra den store kakkellovn, hvorfra gnistere fløj ud under bøgerbrændets hyggelige buldren, mens degnen fortalte om paradiset, syndefaldet og brodermordet. »En bedre indførelse i livets vilkår kan ikke tænkes.« - Også 1. verdenskrig måtte drengen opleve, hans kusines og hans søsters mænd faldt og efter et frygteligt fængselsophold faldt hans bror ved Blaches. En klog, medfølelse skildring, skrevet af et fint menneske, gør det til en berigelse at læse denne erindringsbog.

H. K. Kristensen.

Harald Nielsen: Fra det kommunale skolevæsen i Ribe amt 1870-1970. 352 sider. Fhv. amtsskolekonsulent Harald Nielsen har gennem mange år syset med historiske studier vedrørende Ribe amts skolevæsen, som han er dybt fortrolig med fra sin mangeårige lærergerning i Starup og dernæst siden 1947 som amtsskolekonsulent. Det foreliggende skrift meddeler først en kortfattet oversigt over skolevæsenets udvikling gennem de 100 år, med særlig vægt lagt på den ejendommelige »vestjyske skoleordning«, der ofte er blevet skildret i litteraturen. Det derpå følgende hovedstykke er et register over samtlige skoler i amtets 68 landkommuner og 3 købstæder. Herunder er lærernes navne opført med fortløbende numre. 7.791 er registreret, hvoraf dog henved 2.000 vinterlærere, der kun har virket i kortere tid, i mange tilfælde kun et år. Med al respekt for det kæmpearbejde, der er nedlagt i dette registreringsarbejde kan det være et spørgsmål, om det har været umagen værd. Som et kuriosum kan det nævnes, at senere biskop Lindegaard i sine unge dage var vinterlærer et år ved Rousthøje skole. Over for det knytter der sig mest interesse til, hvad der oplyses om vinterlærernes senere skæbne. Trods enkelte fejl eller udeladelser må man sige, at H. Nielsen har ydet et værdifuldt bidrag til Vestjyllands skolehistorie. Også som opslagsbog vil den være god at anvende.

Svend Mogensen.

Aage Trommer: Modstandsarbejde i Nærbilled. Universitetsforlaget, Odense. 1973. (90,00 + moms).

Med denne omfangs- og indholdsrige bog har forf. omtalt det illegale arbejde i Syd- og Sønderjylland 1940-45, Region III. Omkring de kendte hovedpunkter i besættelsestidens forløb: Den første modstandsbevægelse, oprettelsen af Frit Danmark, sabotagen, folkestrejken 1943 o.s.v. grupperer sig de mere detaljerede træk i bevægelsens udvikling, således som de, alt efter deres udgangspunkt, fordelte sig ideologisk og rent geografisk. Når man betænker, at bevægelsen udfoldede sig så planløst, som den efter sin illegale karakter nødvendigvis måtte gøre det, båret frem af personer

af højst forskellig observans, hvoraf nogle bagefter var mere villig end andre til at fortælle, og det skriftlige materiale var lige så uensartet, er det forståeligt, at billedet må blive lidt flimrende under historiens søgelys. Nogle punkter forbliver dunkle, idet der vel endnu, kun et kvart århundrede efter begivenhederne, må tages diskretionshensyn.

Mere analytisk end egentlig vurderende vil dr. Trommers bog, ligesom hans forudgående disputats om jernbanesabotagen, være kildeskrifter af afgørende værdi, når engang i fremtiden den *hele* historie om vort lands besættelse skrives. For selvfølgelig vil dette skæbnesvangre drama i dansk historie tiltrække fremtidens forskning. Og der vil givetvis blive fremdraget aspekter, hvorom nutiden må foretrække at tie. Man vil med speciel interesse hæfte sig ved enkeltheder i Trommers bog, f.eks. den grafiske fremstilling over anslået mandskabsstyrke i militær- og sabotagegrupper januar 1944 - april 1945 (s. 389) og et brev af 30. april 1945 fra Bennike til Højland Christensen, hvori omtales den forventede nært forestående tyske kapitulation. »For at undgå enhver misforståelse i fremtiden bør vi søge at modtage denne overgivelse - og ikke lade den ske til en eller anden ældre officer, der findes på stedet, og som ikke står i modstandsbevægelsens rækker.« (s. 365).

Verner Bruhn: Da Esbjerg blev by. I Esbjergs hastigt fremadskridende udvikling blev 25 års jubilæet i 1893 og den efterfølgende overgang til selvstændig kommune, udskilt fra Jerne-Skads, kun et kort ophold på vejen frem mod det endelige mål, byens anerkendelse som købstad. 12. jan. 1898 fremsattes i landstinget forslag til lov herom, og sagen fandt sin løsning s.a. Esbjerg var købstad. Begivenheden blev selvfølgelig fejret på behørig vis, og så kom hverdagen med valgkamp om byrådsposterne, ført med den friske åbenhjertighed, som også på anden måde blev betegnende for det nye bysamfund. Forf. har fået det hele med. Den lille bog dækker et vigtigt afsnit af byhistorien. (Engers Hansens forlag. Kr. 14,75).

Mark og Montre 1973 bringer blandt andet godt stof *Mogens Ben-cards* foreløbige beretning om Ribe-udgravningerne i 1972-73, der kom til at stå som en arkæologisk sensation. Den noksom bekendte uoverensstemmelse mellem historiens og arkæologiens vidnesbyrd om det ældste Ribe havde længe været en udfordring til museumsfolkens sporsans og undersøgelser i byens metertykke kulturlag. Trods de mange foretagne og i øvrigt resultatrige udgravninger udeblev beviserne på et Ribe i vikingetiden, indtil man i vinteren 1972-73 fik mulighed for en undersøgelse i grunden under Ribe Kunstmuseum i Sct. Nicolajgade, der var under restaurering. En gravning i bygningens kælder viste et ca. 2 m tykt kulturlag, der ikke i sig selv var opsigtsvækkende - men overraskelserne kom. Keramik af udenlandsk oprindelse, horn- og benarbejder, mønter o.s.v. samt stolperækker, der tolkes som en del af et hus, hvis vægge har bestået af fletværk. Det sensationelle skulle dog få en yderlig understregning ved fundet af en menneskelig hjerneskal med en runeindskrift. Alt i alt var Ribes forhistorie med disse fund rykket et godt stykke til-

Anmeldelser

bage, og nye undersøgelser vil sandsynligvis underbygge de resultater, vi foreløbig har set.

Steen Hvass skriver om *Hodde*, en vestjysk jernalderlandsby med social deling. Her er udgravet huse af stærkt varierende længde, mens bredden er 5-5,5 m. I de fleste af husene har der i østenden været kreaturbåse. En fortsat afsluttende udgravning i efteråret 1973 bragte husenes antal på 76, og hele landsbyen har været omgivet af et hegn. *Hans Chr. Vorting* fortæller om Et usædvanligt enkeltgravsanlæg ved Veldbæk. En fuldstændig ukendt og forlængst overpløjet gravhøj indeholdt tre økser, deriblandt en 14,5 cm lang stridsøkse af en grågrønlig bjergart. Af særlig interesse var gravens »flise«belagte bund samt spor af stolper eller planker. Samme forf. beretter om en i 1972 fundet bopladsforekomst fra germansk jernalder i Esbjerg, først bemærket af »den allestedsnærværende amatørarkæolog *Julie Christensen*.« Med middelalderudstillingen i Den antikvariske Samling i Ribe i 1972 som det inspirerende udgangspunkt har *Torkil Funder* og *Niels Henrik Olsen* med frodig, men veltojlet fantasi sat tingene i relief, så vi får en masse at vide om Ribe 1100-1500. *Henrik Thrane* fortæller om den berømte ripenser *Jacob A. Riis*, der i 1883 fandt nogle pilespidser på Long Island ved New York. Hans teori om fundets oprindelse underkendes af amerikansk arkæologi, hvilket turde være tilgiveligt. Men det er værd at bemærke, at Riis sendte sit fund til sin hjemby samlinger.

Vald. Andersen.

Virksomheden 1973-74

Der holdtes årsmøde og generalforsamling den 8. november i Ribe. Man samledes i den nymalede domkirke, hvor antikvar Mogens Bencard fortalte om kirkens historie og ledede en omvisning. Ved det efterfølgende foredrag i seminariets festsal var det atter Mogens Bencard, der måtte holde for med en beretning om sine opsigtsvækkende fund i Kunstmuseets undergrund og nærmeste omgivelser, ledsaget af lysbillede. Det blev for deltagerne et interessant møde med det ældste, hidtil ukendte Ribe.

Generalforsamlingen med kaffebord foregik på hotel *Munken*. Formanden, redaktøren og kassereren aflagde beretninger. Alle valg var genvalg.

Også sommerens udflugt den 9. juni gik til den gamle stiftsby. De mere end 300 deltagere samledes i Sct. Katharina kirke, som blev beskrevet af Bencard. Deltagerne deltes i to hold, som på skift besøgte Den antikvariske Samling, Queedens gård, der kyndigt blev forklaret af mag. art. Kirsten Agerbæk, og den nyeste, store udgravning, som antikvaren gjorde rede for, så deltagerne fik et indblik i arkæologiens spændende arbejde.

I øvrigt har beretningsåret været præget af bogudgivelser. O. 1. novb. udkom Vald. Andersen: *Foldingbro*, udgivet med støtte fra Carlsbergfondet, Den Hielmstjerne-Rosencronske Stiftelse samt dagbladet »Vestkysten«s sociale og kulturelle fond. Derefter fulgte udgivelsen af den genoptrykte David Grønlund: *Historisk Efterretning om de i Ribe Bye for Hexerie forfulgte og brændte Mennesker*, med forord, noter og registre af Kirsten Agerbæk. Til denne udgivelse var ydet støtte fra Konsul Georg Jorck og Hustru Emma Jorck's Fond og af Ribe Sparekasse-Bikuben. Endelig udsendtes et af H. K. Kristensen og S. Manøe Hansen udarbejdet gennemillustreret skrift: *Glimt fra Ribe amts fortid*, en ny og sikkert gen-tagselsværdig form for lokalhistorisk publikation. »Glimt« fik en god modtagelse, ikke mindst hos vore medlemmer, der modtog bogen som gave.

Det har været Hist. Samf. en stor opmuntring og glæde at få tildelt støtte fra ovennævnte fonds, så vore bøger har kunnet tilbydes til overkommelige priser.

Nye medlemmer 1973-74:

Albertslund: Henry Koop. *Andst*: gdr. Halfdan Østergård. *Ansa-*
ger: Chr. Christensen. *Askov*: H. Lervad. *Billum*: lærer Tage Uhre.

Bramming: fhv. gross. Georg Hansen, landinsp. Bent Nielsen, manufakturhandler Hans Hejbøl. *Brørup*: Otto Vedsted. *Ejstrupholm*: Ester Bjeldbak. *Esbjerg*: fru Helga Christensen, maskinmester P. Højbak, ingeniør Poul Lange, lærerstuderende Arne V. Thomsen, civilingeniør V. Tagmose, lærerstuderende Kurt Lyhne, H. Chr. Jensen, materialeforvalter V. Jensen, fru Erna Voss, John Pedersen, Bidde Hansen. *Fredericia*: Familie- og slægtsarkivet. *Gammelby*: gdr. Frd. Flintholm. *Gredstedbro*: Erling Geil. *Herning*: arkitekt Anton Christensen. *Hjallelse*: E. Dam Laursen. *Hjerting*: kaptajn Georg Rhod Hansen. *Holsted*: Lokalhistorisk arkiv, konsulent Asger Albertsen. *Jedsted*: sem.adjunkt Birthe Refslund. *Jernved*: sognepræst Birgitte Grell. *København*: Institut for navneforskning, afdelingschef J. Møller Kristensen. *Lindknud*: montør Kaj Larsen. *Låsby*: Juul Jensen. *Nordenskov*: frk. Kristense H. Madsen. *Nyby*: gdr. J. Andersen. *Nærum*: fru Benthe Johnsen. *Oxbøl*: Blåvandshuk Egnsmuseum, overklitfoged A. Feilberg, lærer P. Iversen. *Ribe*: gdr. Jørgen Bjerrum, domprovst P. Kiilerich, bankdirektør R. Hyldahl, frk. Grethe Valeur, kontorchef J. Jepsen, frk. Johanne Nielsen, bibliotekar fru Birte Brabrand, Verner Porsgård, bibliotekar Susanne Jacobsen, amtsfuldmægtig Edith Nielsen, mus.forvalter Niels Henrik Olsen, advokat Finn Garvold, tandlæge Knud Tranekjær, amtssygehusdirektør Henning Willumsen, adjunkt Anna Marg. Paludan, amtssundhedsplejerske Johanne Ascanius. *Roskilde*: fru Elisabeth Tang, kontroltelefonist Grethe Bang, sekretær Hans-Jørgen Jensen. *Rødovre*: maskinmester Knud Thøgersen. *Skærbæk*: uddeler Schack Pedersen. *Tjæreborg*: husmoder Anna Choubum, toldbetjentformand P. Lilleør. *Tønballegård*: jægermester Erik Sanders. *Varde*: laborant frk. Kamma Sørensen, fru Karen Christensen, Vibeke Johansen, Alice Andreasen, fotograf B. Kjær, fru Ladefoged, ingeniør Bjerre Pedersen, T. Krog-Meyer. *Vejen*: installatør Fl. Ehlers, herrefrisør J. Skov, E. Egebjerg, handelsoverlærer Aksel Andersen, boligkonsulent E. & A. Hyldig, fabrikant Ejlif Aaltonen, sognepræst A. Hjøllund Frandsen, bogtrykker H. P. Frandsen, skoleinspektør Sigurd Bak, erhvervssekretær Arthur Vistisen, kommunaldirektør Henning Andersen, kontorchef Aage Bloch. *Vejr*: Ansgar Andersen. *V. Vedsted*: sognepræst Erling Sonnichsen. *Ølgod*: gdr. Børge Forsom, H. G. Windfeldt Olesen, direktør M. Kjastrup, Ingefred Nissen, direktør Aage Ø. Dahl. *Øster Gasse*: Anna Marie Terkelsen. *Øster Lindet*: Martin Bruun. *Abyhøj*: arkitekt Sven Fritz. *Århus*: Anna Rasmussen.

Regnskab for 1973/74

INDTÆGTER

Kassebeholdning pr. 1.4.1973		23.401,89
Kontingent		40.302,25
Bogsalg		17.343,96
Indgået moms		2.549,77
Portogodtgørelse		739,60
Renter af legater		577,50
Renter af beholdninger i sparekasse og giro		2.238,16
Refunderet moms		454,00
<i>Tilskud:</i>		
Staten	3.000,00	
Ribe amtsråd	1.500,00	
Kommuner	6.050,00	
Pengeinstitutioner	2.500,00	13.050,00
<i>Forskelligt:</i>		
Tilskud, konsul Jorcks fond	6.000,00	
Tilskud, Hielmstjerne stiftelse	2.000,00	
Hævet grundfond	7.284,66	
Hævet udgiverkonto	4.938,89	20.223,55
Ialt		<u>120.880,68</u>

UDGIFTER

Kontingent til S. L. F. samt forsikringer		1.024,00
Forfatterhonorar		2.900,00
Trykning af årbog »Fra Ribe Amt« 1973		26.804,65
Trykning af »Glimt fra Ribe amts Fortid« samt »Historiske efterretninger . . .«		40.379,75
Porto ved udsendelser m.m.		7.390,34
Kontorartikler, telefon og porto		4.302,64
Møder, foredrag og udflugter		1.264,47
Kurser		647,68
Repræsentation		90,00
Bogkøb og bibliotek		991,00
Forskelligt		1.531,35
Udgået moms		5.580,28
Indsendt moms		691,00
Udgifter ialt		93.597,16
Beholdning at overføre til 1974-75		27.283,52
Ialt		<u>120.880,68</u>

AKTIVER

Beholdninger:

Indestående i Ølgod Sparekasse:	
Konto nr. 06-18728 - 6 måneder	24.470,95
Konto nr. 02-17014 - anfordring	1.520,04
Konto nr. 00-03804 - check	39,78
Konto nr. 06-21109 - Mølhedes legat	0,00
	26.030,77
Kontant	523,38
Girokonto	729,37
	27.283,52
Th. Mølhedes legat	12.700,00
Gl. årbøger og andre publikationer	3.000,00
Ialt	42.983,52

Regnskabet er revideret og fundet i orden. Det konstateredes, at de opførte beholdninger var til stede.

Ribe, den 26. juni 1974.

Svend B. Troelsen.

Jens Kusk.

TILSKUD

Staten		3.000,00
Ribe amtsråd		1.500,00
Billund kommune	300,00	
Blåbjerg kommune	300,00	
Blåvandshuk kommune	200,00	
Bramminge kommune	300,00	
Brørup kommune	300,00	
Esbjerg kommune	1.500,00	
Fanø kommune	100,00	
Grindsted kommune	200,00	
Helle kommune	150,00	
Holsted kommune	300,00	
Ribe kommune	500,00	
Varde kommune	400,00	
Vejen kommune	1.000,00	
Ølgod kommune	500,00	6.050,00
Esbjerg Bank	200,00	
Esbjerg og Omegns sparekasse	200,00	
Den danske Provinsbank, Ribe	200,00	
Landbosparekassen for Ribe og Omegn	200,00	
Ribe Sparekasse - Bikuben	400,00	
Sparekassen Sydjylland, Vejen	200,00	
Sparekassen Sydjylland, Varde	200,00	
A/S Varde Bank, Varde	400,00	
Ølgod Sparekasse	500,00	2.500,00
Ialt		13.050,00

Registre

Personer

(fortrinsvis artiklernes hovedpersoner).

A

Abildgaard, Dorthe, 86; — Svend, arkivtegn, 473.
Adam af Bremen, 261.
Agerbæk, Kirsten, mag. art. 523.
Alkærsig, S., forf. 250.
Amerius, Hans L., 264.
Andersen, Vald., læ., 168, 357.
Ansgar, 261.
Arnfred, J. Th., forst., 179f.
Asger, bisp, 267.
Astrup, L., landmåler, 219.

B

Bakkensen, Chr. J., strandf., 503; — Jens, 501.
Balslev, biskop, 299.
Bartholdy, Olga, forf., 354.
Bartskeer, Poul J., 409f.
Bech, C., godsejer, 183; — Vilh., pr., 308.
Bencard, Mogens, antikvar, 166, 364, 374, 521, 523.
Bertram, Maren H., 429.
Bie, Simon L., landinsp., 226, 246.
Bjerger, P., højsklæ., 301.
Brinch, Hans, lektor, 351; — Laurs. H., skibsf., 483; — Mikkel J., styrm., 482f; — Th., læge, 351; — Th. L., skibsf., 483.
Brorson, provst, 336.
Bruhn, Verner, lektor, 350.
Bruun, J. L., godsejer, 221, 244; — C., pr., 355; — Jørgen, læ., 339.
Brus, Joh., pr., 351.
Bundesen, Gertrud, 334; — Rasmus, 336.

C

Castenskjold, amtmænd, 220.
Christensen, I. C., 303.

Christiern, bisp, 266.
la Cour, Poul, 179.
Cramer, skoleholder, 211.

D

Daugaard, Christine, 31.
Debbert, J. D. W., pr., 122f.

E

Ehrenfeld, St. N., godsejer, 285.
Eller, Poul, musinsp., dr. phil., 168.
Eskesen, Morten, 320.

F

Feilberg, H. F., pr., 276.
Ferslev, Marie, 3.
Fink, Markus, gmd., 129; — Troels, generalkonsul, dr. phil., 250.
Flintholm, Anton, gmd., 121.
Fogtman, L., herredsf., 501.
Frausing, Joh. L., 244.
Fridsch, borgm., 225.
Frifelt, Sal. J., forf., 344f.
Friis, Alb., lensmand, 393; — Chr. H., ridef., 158; — H. C. A., apoteker, 88.
Fritsche, rektor, 6.
Fraas, J. Ph. Chr., rektor, 16f.

G

Gammeltoft, D., gmd., 185.
Graae, Inger Cathr., 122f.
Grøn, Joh. Bendtsen, korporal, 471.
Gundorf, Hans, godsejer, 225.

H

Hagerup, E., biskop, 334.
Hald, Carsten Teilman, cand. jur., 86.
Hansen, godsejer, 218; — Bertel, borgm., 475; — C. T., amt-

Registre

- mand, 219; — Georg, grosserer, 425; — Gunde, 475; — H., læ., 122; — H. P., museumsbestyrer, 81; — Karl M., gmd., 429; — Lorenz, kromand, 470; — Jakobsen, N., billedhugger, 123; — Otto, skovf., 145; — S.-L. Manøe, musinsp., 102.
- Hegelund, Peder, 389, 399f.
- Hejbøl, Jeppe, læ., 292f; — Johs., seminarielektor, 292.
- Heineth, skovrider, 186.
- Helias, bisp, 267.
- Helms, J., pr., kirkearkæolog, 372, 407.
- Hoff, H. Muhle, pr., 308.
- Homer, bisp, 269.
- Hygum, J. P., godsejer, 220; — Søren, ridef., 285f.
- Hübschmann, Aug., 29.
- Haae, Chr. P., ridef., 290.
- Haahr, J., provst, 112, 226.
- I**
- Ibsen, L., postm., 500.
- Iversen, Peder, gmd., 498f.
- J**
- Jackson, Hamilton, 446f.
- Jacobsen, Niels, gmd., 188.
- Jankuhn, arkæolog, 370.
- Jensen, Hans, gmd., 165; — Ingvar, kromand, 178; — Jens Busk, gmd., 121; — Knud, politiassistent, 67; — Knud, læ., 293; — Niels, læ., 161, 276; — Peter Math., kapt., 106; — -Klint, P. V., arkitekt, 179; — Tage, pr., 134.
- Jermiin, J. Chr., degn, 240.
- Jespersen, L., læ., 173.
- Jessen, Niels Chr., 117.
- Juel, Jens, 475; — Vincens, 476.
- Jørgensen, Ellen, historiker, 260.
- K**
- Kalhauge, Hans N., delef., 244.
- Kastbjerg, provst, 114.
- Kelstrup, G., pr., 170.
- Kinch, J. Fr., historiker, 281, 374.
- Klausen, S., 338f.
- Klinting, Th., læ., 275.
- Kniphof, Claus, kaper, 388.
- Knudsen, Jac., herr.f., 338.
- Koch, V., arkitekt, 411.
- Kolwig, Carl Vilh., postm., 486.
- Konow, kommandør, 431.
- Kragelund, T. Tobiasen, forf., 489.
- Krarup, Hans, pr., 117.
- Krebs, F. H., ingeniør, 187.
- Kristensen, Evald Tang, 340; — H. K., læ., historiker, 54, 161, 363; — Marius, højsk.læ., 341; — O., gmd., 190.
- Krummes, Karl, 488.
- Kusk, Jens, gmd., 354.
- Kvist, Christa Heltberg, 347f; — John, læ., historiker, 347, 357.
- Kaas, Jens, hmd., 237.
- L**
- Lassen, Marg., 105.
- Lasson, Fr., godsejer, 510.
- Lauridsen, Johs., nationalb.dir., 128; — J. M., gmd., 188.
- Lautrup, H. H. C., godsejer, 147.
- Liafdag, bisp, 261.
- Lindhardt, pr., 213.
- Lorenzen, amtsforv., 342.
- Lunge, Ove, 476; — Vibeke, 475.
- Låge, apoteker, 11.
- M**
- Madsen, M. C., pr., 308.
- Mathiasen, Ejnar, murer, 131.
- Matthiessen, Hugo, historiker, 375.
- Molke, W. S. A., stiftamtmand, 28, 247.
- Mortensen, borgm., 185.
- Mylford, landvæsenskomm., 226.
- Møller, John M., pr., 351.
- N**
- Nielsen, C. Lindberg, landsarkivar, 514; — Harald, amtsskolekon., 173, 250; — Jens, borgm., 393; — Jul., rektor, 7; — Niels, sognef., 133; — Niels, tømmermand, 478; — Niels, godsejer, 468; — Oluf, historiker, 351; — Steffen, borgm., 394, 478, 508.
- Nothel, bisp, 267.

O

Obelitz, Chr., pr., 304.
 Oddo, bisp, 261.
 Odinkar, bisp, 261.
 Olav, bisp, 260, 263.
 Oldager, sagfører, 187.
 Olrik, pr., 292.
 Olsen, Albert, prof., historiker, 372; — Olaf, prof., dr. phil., 406f.
 Outzen, birkedommer, 222.

P

Pedersen, Hans, sognef., 341.
 Petersen, Anna, 482; — O. Rybner, skolebest., 355; — Parmo Carl, propr., 3; — Parmo Carl Tang, lektor, 3f; — Ulrich, ingeniør, 187.

Q

Quistgaard, Niels, forp., 510f.

R

Radulph, bisp, 267.
 Rantzau, Chr., 509; — Henrik, 509.
 Rasmussen, R., gmd., 186.
 Reedtz, Kirsten, 86.
 Reventlow, C. D., godsejer, 248.
 Rismøller, Peter, musinsp., 414.
 Rosenkrantz, Jørgen, 93.
 Rostoch, M. P., pr., 378.
 Rothkirch, Wenzel, godsejer, 86f.

S

Saltum, Jens, ridef., 511.
 Saxild, G. Chr., kammerass., 484f; — Jac., 485; — Peter, læge, 482.
 Schack, greve, 225; — Hans, stiftamtmand, 467f.
 Schilling, Fr., kapt., 501f.
 Schmidt, kancelliråd, 328; — Hans, gmd., 190; — Andersen, J., arkitekt, 480.
 Sehested, N. P., pr., 216.
 Siemsen, landinsp., 214.
 Sindberg, læ., 299.
 Skautrup, Peter, prof., 356.
 Skov, Sigvald, musinsp., 171.
 Spangsberg, N. C., 224.

Sponnech, stiftamtmand, 213.
 Steensberg, Axel, prof., 250.
 Stephanus, bisp, 269.
 Stern, godsejer, 216; — Søren, godsejer, 335; — Th. Reenberg, godsejer, 334.
 Stockholm, godsejer, 218.
 Stoklund, Bjarne, musinsp., 363.
 Sundbo, J. P., redaktør, 190, 355.
 Svejstrup, pr., 122.
 Svend Grathe, 262.
 Søgaard, Helge, bibliotekar, dr. phil., 260.
 Søhane, Hans Jessen, 388.
 Sørensen, Th., læ., 298.
 Såbye, Andr. Nielsen, herredsf. 470.

T

Tang-Petersen, Noe, læge, 3.
 Tang Petersen, Parmo, lektor, 3f.
 Teilmann, Andr. C., godsejer, 209, 240f; — Th. Reenberg, godsejer, 212, 239; — frk. Rosenørn, 310.
 Terkelsen, Bertel M., herredsf. 469.
 Terpager, Peder, forf., 264.
 Thorvildsen, Elise, arkæolog, 351.
 Thuri, bisp, 266.
 Thøgersen, P., degn, 116f.
 Tobiassen, T., gmd., 190.
 Toftegaard-Jensen, gmd., 190.
 Tranberg, F., ex. jur., 214; — N., gmd., 213.
 Troelsen, Svend B., gmd., 351.
 Tuvo, bisp, 270.
 Tuxen, landinsp., 220.

U

Ugelvig, N. L., gmd., 220.
 Urne, stiftamtmand, 223.

W

Wal, bisp, 261.
 Warthoe, H. S., landv.komm., 226, 244.
 Wesenberg, D., landinsp., 218, 224, 246f; — L., landinsp. 218.
 Wodschou, S., godsejer, 212.
 Vogt, landmåler, 213.
 Worm, Ole, 58.

Registre

Wuchters, Abraham, portrætma-
ler, 92.
Wulff, H. A., ridef., 285.
Wøldicke, Vibeke, godsejer, 217.

Z

Zeylow, kommandør, 456.

Ø

Ølgaard, N. R., godsejer, 221, 244;
— R., landv.komm., 244; —
Terman, godsejer, 238.
Østergaard, K. Høgsbro, pr., ar-
kæolog, 351.

Lokaliteter

A

Adserbøl, Lindknud, 251, 476.
Agerbæk, Faaborg, 251.
Agersnap, Ølgod, 295.
Allerslev, Ovtrup, 251.
Alslev, 251.
Antvorskov, 86.
Askov, 180, 230, 236f, 251.
Astrup, Brøndum, 228, 251.

B

Bahl, Ovtrup, 251.
Baun, Farup enge, 214.
Billum, 251.
— kirke, 407.
Blåbjerg, 467.
Blåvand, 501.
Bobøl, Føvling, 253.
Borremark, 467.
Bramming, 207.
— hgd., 207.
Brøndum, 253.
Brørup, 341.
Bækboilling, Føvling, 253.
— præstegård, 113.
Bække, 357.

C

Christianssted, 446f.

D

Dankirk, V. Vedsted, 351f, 365.
Darum, 207, 253.
Dorestad, Friisland, 366.
Drostrup, Læborg, 253.

E

Edelsborg, Læborg, 127.
Endrupholm, 207.
Esbjerg, 350.
Estrup, hgd., 207.

F

Fanø, 102, 326f.
Farup, 253.
— fællesenge, 212.
Faurholt, Seem, 222, 253.
Filsø, 337.
Folding, 256.
Foldingbro, 178.
Forum, Brøndum, 253.
Frederikssted, 455.
Frøstrup, hgd., 207.
Frøstrup, Lunde, 274.
Faaborg, 253.

G

Galstho, Starup, 253.
Gammelby, Læborg, 226, 253.
Gammelby, Jerne, 253, 367.,
Gimsinghoved, 3.
Gjesing, Brøndum, 253.
Glückstadt, 390, 402, 467f.
Gram skov, 32.
Gredsted, 253.
Grene, 165.
— kirke, 351.
Grydvad mølle, 67.
Grønfeldgård, Ølgod, 293.
Guldager, 253.
Gunderup, 254.
Gørding, Jernved, 253.

H

Haderslevhus gods, 208.
Hald-lejren, 312.
Hannevanggård, Billum, 336.
Hejbøl, plantage, 302.
Henne, 185.
— ,div. gårde 489f.
Hennegård, hgd., 207.
Herredsbjerg, Vilslev, 467.
Hesselmed, hgd., 207.
Hillerup, Farup, 222, 254, 343.
Hjedding, 300.
Hjerting, Guldager, 254.
Ho, 254.
Ho-Oksby, 56f.

Holsted, 254.
 Hornelund, 337.
 Horns rev, 501.
 Hoven, 298.
 Hunderup, 254.
 Hvidding nakke, 397.
 Hyllerslev, 254.
 Højlund, Ølgod, 292.
 Høm, Seem, 254.

I

Inder Bjerrum, 229.

J

Janderup, 254.
 — marsk, 216.
 Jerne, 255.
 Jernved, 255.
 Jernvedlund, Jernved, 255.

K

Kalvslund kirke, 404f.
 æ Kappel, Oksby, 57.
 Karlsgårde, 187.
 Kaupang, 369.
 Kiel, 339.
 Kikkenborg, 239.
 Kirkeby, Henne, 255.
 Kjærbøl, Farup, 222, 255.
 Klelund, Lindknud, 255.
 Klinting, Henne, 255.
 Knoldeflod, Grimstrup, 305.
 Kongeåkroen, 178.
 Kokspang, Henne, 255.
 Kravense, Hostrup, 255.
 Krosgård, hgd., 86, 207.
 Kvolund, Jerne, 255.
 Kvang, 255, 494.
 — præstegård, 2.
 Kyvling, Lønborg, 314.
 Kærbæk, Ansager, 308.
 Kærgård hgd., 207.

L

Langsom, Alslev, 255.
 Lilbjerg, Ribe, 211.
 Lille Darum, 255.
 Lindevedske gods, 208.
 Lintrup, Holsted, 255.
 Lucasgrue, Vejen, 255.
 Lummerbæk, Kvang, 2.

Lunde, 255.
 — div. gårde, 492.
 Lunderup hgd., 207.
 Lundtang, Lunde, 256.
 Lustrup, Sct. Cathr. sg., 256.
 — birk, 208.
 Lustrupholm gods, 235f.
 Lydum, og Nr. Nebel, div. gårde,
 256, 493.
 Lydumgård hgd., 207.
 Løgumkloster, 354.

M

Malt, 207.
 Maltbæk, Malt, 256.
 Mandø hølade, 212.
 Mølbygård, Ansager, 296.
 Maade, Jerne, 256.

N

Nielsbygård hgd., 207.
 Nikolaj kirke, Varde, 478.
 Nollund kloster, Grindsted, 129.
 Nordby, Fanø, 223, 256.
 Nyby, Læborg, 256.
 Nykirke sg., 207.
 Nymandsgab, 468.
 Nørbølling, Folding, 256.
 Nørholm hgd., 207, 286f, 310.
 Nørre Bøel, Lønborg, 312.
 — Hebo, 68.
 — Vosborg, 3.

O

Obbekjær, 256.
 Okholm, 367.
 Oksby, 257.
 Ovtrup, 257.
 — sogn, div. gårde, 491.

P

Plovstrup, Jernved, 236, 257.
 Puggårdsminde, 28.
 Puglund, Starup, 139f.

R

Ravnsbjerg, Guldager 257.
 Ribe, 210, 257.
 — hospital, 208.
 — katedralskole, 7f.
 Riberhus amt, 194.

Registre

Riber nakke (sml. Hvidding nakke).
Rottarp, Ovtrup, 257.
Roust, Grimstrup, 257.
Rousthøje, 224, 257.
Rørkjær, 257.

S

St. Croix, 446.
St. Thomas, 443.
Seem, 257.
Sejstrup, 470, 518.
Skads, 257.
Skads-Gørding - Malt herr., 207.
Skonager, 153.
Sneum, 207.
Sneumgård hgd., 207.
Sneum-Tjæreborg, 353.
Stade, 378.
Starup, 173.
Stavsø, Henne, 257.
Surhave, Brørup, 257.
Sædden, Guldager, 257.
Sønderho, Fanø, 223, 257, 481f.
Søndersig, Lunde, 257.
Sønderskov hgd., 207.
Sdr. Bork marsk, 219.
— Farup, V. Vedsted, 228, 257.
— Omme, 275.
Søvig hgd., 207.

T

Tange, Sct. Cathr. sg., 258.
Terpling, Aastrup, 258.
Tjæreborg, 207, 258.
— kirke, 94.
— udejerenge, 221.
Tøbøl, Føvling, 228, 258.
—, Guldager, 258.
Tombhul, Vejen, 121.
Tradsborg, Tjæreborg, 233.
Trøjborg gods, 209.
Tved, Sct. Cathr. sg., 258.
Tømmerby, Sneum, 258.

V

Varde, 468, 486.
— hospital, 208.
Varming, Seem, 258.
Vejen, 170f, 207, 258.
Vejrup, 207, 259.

Vester Horne herr., 207.
Vesterbæk, Øse, 259.
Vester Nebel, 256.
Vester Starup kirke, 407.
Vester Vedsted, 259.
Vestindien, 443f.
Vestterp, Starup, 259.
Viborg latinskole, 282.
Villebøl, Kalvslund, 259.
— kro, 149.
Visselbjerg hgd., Alslev, 259.
Vittarp, Ovtrup, 259.
Vittrup, Lindknud, 259.
Vong, Nykirke, 498f.
Vrenderup, Faaborg, 259.
Vældbæk, Jerne, 259.

Ø

Ølgod, 318f.
Øllufgård hgd., 207.
Ørbæk, Ølgod, 295.
Øse, 259.
Øster Vedsted, Ribe domsg., 224, 259.

Aa

Aal, 251.
— kirke, 473f.
Aastrup, 157.
Aatte, Føvling, 251.

Emner

A

adkomst, 200.
amtmanden, 243.
anneksgård, 207.
artikler, til blade forbudt, 433.

B

bakskuld, 332.
bavne, 467.
bavnevagts-ordinans, 464f.
begravelse, 334.
benedder, 124.
beneficeret gods, 208.
bindebrev, 102f.
bispekronike, 260f.
boelsmænd, 209.
boggaver, 243.
bondeskipperne, 364.
brandlag, 416f.
brintlys, 180.

brobygning, 149.
 brotakster, 149f.
 brændevin, 274.
 byhyrde, 236.
 bøffelhorn, 372.

C
 la Cour-nøgle, 182.

D
 Dankirke - fund, 365.
 Danske Lov 1683, 195.
 dombøger, landstingets, 173.
 drab, 154f.

E
 eftergræsning, 213, 220.
 eftermålsmand, 155.
 egetræ, 375.
 eksport, 370f.
 elektricitet, 179.
 elektrificering, Vestjylland, 185f.
 engkommune, 215.
 enkeltbrev, 480.
 enhedsporto, 480.
 enkepension, 112.
 enuar, 385.

F
 faner, 469.
 farvebort, 424.
 ferskvandsfiskeri, 356.
 fiskeri 1513, 382f.
 fiskerlejer, 381.
 fogedpenge, 289.
 forbud - træeksport, 376.
 forker, afskaffet som våben, 467.
 forordninger, ang. udskiftn., 196f.
 forpagtninger, 511.
 forstrandsret, 381.
 forsøgsmølle, 179.
 frimærker, 480.
 frisere, sørøvere, 381.
 friskole, 293.
 frændebod, 154.
 frøhandel, 146.
 frådsten, 417.
 fyrbødere, 433.
 fællesskabets ophævelse, 196f.
 fæstebonde, 209.

G
 Generallandvæsenskollegium,
 200.
 glas, frankiske, 365.
 goderåd, 278.
 gods, røvet, 385f.
 godsejere, 238f.
 granitsten, 372.
 grave, i kirkegulv, 409.
 gravramme, 409.
 grubehuse, 355.
 grundtakst, 211.
 græsning, 212.
 gårdmænd, 209.

H
 handel, i vikingetid, 365f.
 hansestæderne, 383.
 havfiskeri, 381.
 herregårde, Riberhus amt, 207.
 holm, sted-, naturnavn, 74.
 hospitalstjenere, 228.
 huse, med - uden jord, 207.
 husmænd, 208f.
 hyrdedreng, 295f.

I
 import, 371f.
 Indre Mission, 134.

J
 jagtret, 199.
 juleaften, på »Valkyrien«, 446.
 juleoffer, 278.

K
 kapitelstakst, 116.
 kirkegulv, 406.
 kirkerestaureringer, 405.
 kirkeskib, Vorbasse, 131.
 kirkevagt, 465.
 kobberstik, 90f.
 kogge, 386.
 Kongeåen, skibsfart på, 370.
 kongetiende, 157.
 korduane, skind, 387.
 købstæderne, handel, 363.

Registre

L

landeværn, 464.
landlov, Porto Rico, 461.
landinspektører, 201, 246.
landmålere, 201, 245.
landsindsamlingen, 115.
landvæsenskommissioner, 193,
244.
landvæsenskommissærer, 198,
244.
laver, sømærker, 468.
legat, 112f.
lejemål, 115, 286.
lerguld, i kirke, 408.
lodsejer, 201, 209.
lærerkarakteristikker, Ribe, 9f.
løsepenge, Valdemar d. Store, 273.

M

malkølle, 495.
markeder, Ribe, 380.
mellemparto, 486.
mensalgårde, 201.
mikkeldagsmarked, Varde, 233.
mytteri, 461.
mønter i kirkegulv, 406.
månedsseddel, 498.

O

Okholm, fund, 367.
oldtidshøje, bortgravet, 341.
orfejdebrev, 340.
orkan, 457.
otting, 234.
overdrev, 196f.

P

peterspenge, 391.
pinsebod, 80.
pinsefest, 79f.
portobrev, 480.
portrætter, 87f.
postbefordring, 380f.
pramsted, Varde, 372.
proba, 279f.
provsteret, 114.
præbender, 270f.
præstegårde, 207.
præstegrave, 420.

R

rav, 65.
rebning, 198.
Ribe årbog, 264.
—, fund, 369.
Riper Hense, handelskompagni,
377.
Ribe Oldemoder, 263.
Riber Ret, 150.
Ribe, Sønder- og Nørreport, 211.
—, toldsted, 400.
Riber øl, 387.
ridefogder, 284f.
ridefogedinstruks, 285f.
rokokkodøre, 334.
rytterskoler, 279.

S

S.A.E.F., Esbjerg, 189.
salt, 385.
salttold, 270.
sandflugt, 219.
selvejere, 217f.
sidealter, 413.
Sild, øen, 272.
Skads-Gørding-Malt herr., 208.
skibbrudne, 392f.
skibsfart, Ribe, 164.
skibsmandsret, Ribe, 383.
skoleopdriking, 274f.
skoleplan, Esbjerg, 355.
skovfogedsted, 147.
skårmateriale, 372.
Slesvig årbog, 264.
smeltegrube, 413.
smelteovne, 416.
smykke, malle, fund, 420.
soldaterbrev, 339f.
soldateri, 471.
statsbankerot 1813, 118.
sten-lertøj, import, 373.
stolpehuller, 418.
strandauktion, 337.
stranding, 501.
strandlen, 54.
strandvasker, 62.
strejke, Christianssted, 452.
strude, kv. hovedtøj, 329.
strøgods, 207.
studehandlere, div., 506f.

studeopstaldning, div., 506f.
 studeudførsel, Ribe 1641, 505f.
 sødige, 213.
 søforhør, 501.
 søretter, 393.
 sørøvere, 384.
 søtjeneste, 498.

T

talionsprincippet, 150.
 »tammesgild«, 276.
 tamperdag, 104.
 teglovne, 488f.
 teglværker, 488f.
 teglovnssjov, 495.
 testamente, 116f.
 thomasdag, 276f.
 tingbud, 342.
 Tjæreborgfondet, 354.
 toldsted, 178.
 tournoser, fransk mønt, 377.
 translokation, 33, 45.
 trommer, 469.
 træhest, 466.
 tufsten, 371, 375.

U

udejerenge, 212f.
 —, Tjæreborg, 221.
 udplyndring, 143.

udskiftning, 193f.
 —, betaling for, 225f.
 —, procedure, 205f.
 —, ringe, 239f.
 —, skematisk oversigt, 250.
 —, kort, 67.

»Valkyrien«, 429.
 Weiss' Stue, Ribe, 24.
 vejarbejde, nægtet, 342.
 velstand, 140f.
 vesersandsten, 372.
 vikingetid, handel, 364f.
 vippeforslag, 182.
 visitats, 299.
 voldsted, Hyllerslev, 73.
 vraggods, 63f.
 vægtlodder, fund, 365.
 vækkelse, 308.
 våben, primitive, 467.

Æ

ægtkørsel, 512.

Ø

øksneeksport, 395.
 øksne, udskibede, 401.
 øksneflåder, 495.

